

Les obligacions del mestre de capella: notes per a l'estudi dels mestres de capella de la Seu d'Urgell a la primeria del segle XVIII

Jordi Rifé i Santaló

Resumen. *Las obligaciones del maestro de capilla: notas para el estudio de los maestros de capilla de la Seu d'Urgell en los inicios del siglo XVIII*

El contenido del presente trabajo pretende ofrecer tanto la normativa del maestro de capilla como el contexto en que surgió. El autor apunta las causas del articulado a raíz de disensiones entre el maestro de capilla Jaume Forcada y el capítulo catedralicio: sitúa a Jaume Forcada como sucesor de Isidre Serrada y a Gabriel Argany como sucesor de Forcada; realiza un análisis de las obligaciones y como conclusión establece, a pesar de la singularidad de creación de las obligaciones de la Seu d'Urgell, un denominador común —en cuanto a las obligaciones de componer, interpretar y enseñar— con ordenaciones y estatutos de otras catedrales y centros eclesiásticos importantes. El trabajo aporta la edición del texto de las obligaciones del maestro de capilla. La importancia de estos documentos radica en que proporcionan una óptima contextura para ubicar más detalladamente la función de la música en el entorno de la Catalunya del siglo XVIII.

Résumé. *Les obligations du maître de chapelle: notes pour l'étude des maîtres de chapelle de la Seu d'Urgell au début du XVIIIe siècle*

Le but de ce travail est de présenter la normative du maître de chapelle et aussi le contexte d'où elle est issue. L'auteur en signale les origines à partir des dissentiments entre le maître de chapelle Jaume Forcada et le chapitre de la cathédrale. Le chapitre nomme Jaume Forcada successeur d'Isidre Serrada et ensuite Gabriel Argany successeur de Forcada. Ce travail fait une analyse des obligations et, comme conclusion, il établit un dénominateur commun avec les ordinations et les statuts des autres cathédrales malgré la singularité de création des obligations de la Seu d'Urgell en ce qui concerne celles de composer, d'interpréter et d'enseigner. Cette étude comprend aussi l'édition du texte des obligations du maître de chapelle. Ces documents permettent de par leur contexte de situer de manière plus précise la fonction de la musique dans la Catalogne du XVIIIe siècle: c'est ce qui fait leur importance.

Abstract. *The choirmaster's responsibilities: notes for the study of choirmasters in the Seu d'Urgell (Catalonia) at the start of the XVIII century*

This article presents both the choirmasters' regulations and the context in which they were developed. The author links the causes for the regulations to the dissension between choirmaster Jaume Forcada and the cathedral chapter. He places Forcada as the successor to

Isidre Serrada, and Gabriel Argany as the successor to Forcada. In addition, he carries out an analysis of the responsibilities, and - as a conclusion and in spite of the singularity in the creation of the Seu d'Urgell's 'responsibilities' - establishes a common denominator between the obligations of composing, interpreting and teaching with the ordinations and statutes from other important cathedrals and ecclesiastical centres. The article includes the edition of the text of the choirmaster's responsibilities. The importance of these documents lies in the fact that they provide an optimum context in which to locate and comprehend, with greater detail, the function of music within the world of eighteenth century Catalonia.

Zusammenfassung. Die Normen eines Kapellmeisters: Bemerkungen zur Studie der Kapellmeister der Seu d'Urgell am Anfang des XVIII Jahrhunderts

In diesem Artikel werden sowohl die Normen des Kapellmeisters, als auch der jeweilige Kontext erläutert. Der Ausgangspunkt des Artikels sind für den Verfasser die Meinungsverschiedenheiten zwischen dem Kapellmeister Jaume Forcada und dem Domkapitel: für ihn ist Jaume Forcada der Nachfolger von Isidre Serrada und Gabriel Argany der Nachfolger von Forcada; er erstellt eine Normenanalyse und kommt zu dem Schluss, dass, trotz der Eigentümlichkeit der Normen der Seu d'Urgell, Gemeinsamkeiten bestehen hinsichtlich der Anweisungen und Statuten anderer bedeutender Kathedralen und Kirchenzentern: und zwar in Bezug auf die Normen der Komposition, der Interpretation und des Unterrichts. Dem Artikel wird eine Ausgabe des Textes über die Normen eines Kapellmeisters hinzugefügt. Die Bedeutung dieser Dokumente beruht auf der Möglichkeit einer optimalen kontextuellen Analyse, die erlaubt, die Funktion der Musik des XVIII. Jahrhunderts in Katalonien genauer zu definieren.

A Conxita Fèlix i Vives

Aquest breu estudi va sorgir de la lectura de les Resolucions Capitulars de 1698 a 1710 de la Seu d'Urgell¹, on s'hi troben interessants notícies sobre la capella musical de la Seu. Conegut és a bastament per tothom el lligam històric i cultural que en aquella època hi hagué entre Andorra i la Seu d'Urgell². Recordem que l'església ha estat, al llarg de la història, un dels grans centres de producció i catalització del fet musical —sobretot a Catalunya i a la resta de la península Ibèrica—. És en aquest sentit que la Seu d'Urgell ha resultat ser un lloc idoni on hem pogut centrar la nostra recerca musicològica, ja que, a més, la catedral

1. ACU (Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell) Resol. Cap. (1698-1749), reg. núm. 1023, fol. 72 v-73 r. Aquesta foliació correspon a les obligacions del mestre Jaume Forcada que s'han adjuntat al final del treball com a apèndix documental. Aprofito aquesta nota per agrair profundament a Mn. Benigne Marquès, director de l'Arxiu Capitular de la Seu d'Urgell, el seu ajut, el qual ha resultat en tot moment inestimable.
2. Vegi's, entre altres, GALINIR-PALLEROIA, J. F., *La Religion populaire en Andorre. XVIIe-XIXe siècles*, edició del Centre National de la Recherche Scientifique (CNRS) i Presses Universitaires du Mirail (PUM), Tolosa de Lengua d'Occ, 1990, p. 11-15; a LÓPEZ, E. i altres, *L'Andorra del segle XIX*, edició amb el suport de la Conselleria d'Educació i Cultura, Andorra la Vella, 1988, p. 162-165.

d'Urgell era el nucli d'on emanaven les directrius religiosoculturals, tant per a la demarcació de l'Urgell com per a la demarcació andorrana.

Així, doncs, són els anteriors motius els que ens han esperonat a confeccionar uns breus apunts entorn d'un document capitular, que fa referència a les obligacions del mestre de capella Jaume Forcada³.

I. Antecedents

A la darrerria del segle XVII —l'any 1698— regentava la capella de música de la Seu el mestre i organista Isidre Serrada⁴. El 15 de juliol de 1699 Serrada es jubila però continua en el càrrec d'organista⁵.

L'aparició en escena de Jaume Forcada, com a mestre de capella i successor de Serrada a la Seu d'Urgell, queda palesa en una nota capitular que ens indica que Forcada fou admès el 1700, sense oposicions, pels informes favorables de Felip Olivelles⁶ —mestre de capella del Palau Comtesa de Barcelona— i dels canonges Joseph Asprer⁷ —ardiaca d'Andorra— i Joseph Lluïa:

Die 12 January 1700

Convocato etc In quo Decanus, Sacrista, Mayor, Berga, Ceritania, Praesentor.

Fuit resolutum que en atencio de la relacio se ha feta de que Jaume Forcada era capas ij a proposito pera gobernar y ser mestre de Capella de esta Sta. Iga. que lo Sr. Dega escriga pera que venga luego pera exercir semblant empleo ab lo mateix salari que los antecessors y no altrament accent prehuït la aprobacio del Phelip Olivelles Mestre de Capella del Palau de la Còmptesa de Barcelona y lo informi favorable de Dn. Josep de Asprer Aca. de Andorra ij Don Joseph de Lluïa Canonges de esta Sacra. Iga. ques troban en Barcelona se ha leido no fer examens, ni altra diligensia que admitre!⁸.

Anteriorment Jaume Forcada va ser des de 1686 fins a 1693 escolà de la catedral de Barcelona⁹. Una notícia de 1693 ens menciona que Forcada té

3. Ídem que la primera nota.

4. ACU Resol. Cap. (1698-1749) f. 3v.

5. ACU Resol. Cap. (1698-1749) f. 24v.

6. Per Felip Olivelles vegi's PAVIA, J., *La música a la catedral de Barcelona durant el segle XVII*, Fundació Vives Casajuana, Barcelona, 1986, p. 69, 142, 146, 147, 167, 225 i 226.

7. La figura de l'eclésiàstic austracista, el canonge Asprer, ha estat referenciada per la *Gran Enciclopèdia Catalana*, ed. 62, vol. 2, Barcelona, 1970, p. 609; i GREGORI, J.M., «Mestres de Capella i Organistes de la Col·legiata de Sant Joan de les Abadesses al segle XVIII: documents per a la seva història», a *Estudi General*, núm. 1, vol. I, ed. Col·legi Universitari de Girona, Girona, 1981, p. 161.

8. ACU Resol. Cap. (1698-1749), reg. núm. 1023, f. 35r-35v.

9. PAVIA, J., op. cit., p. 161. Vegi's també a BONASTRE, F., «El Barroc Musical a Catalunya», *El Barroc català*, actes de les jornades a Girona (17-19 de desembre de 1987), ed. Quaderns Crema, Barcelona, 1989, p. 456-457; l'autor situa Jaume Forcada dins del període 1650-1700.

divuit anys¹⁰. Aquesta dada ens permet afirmar que deuria tenir vint-i-cinc anys quan va ocupar la plaça de mestre de capella de la Seu d'Urgell.

La joventut del nou mestre l'impulsaria a prendre el càrrec amb il·lusió. Tot i així, aquest impuls inicial es va veure enterbolit. Així es desprèn del fet que ja l'any següent de mestratge —1701— el capítol suscités la revocació de la plaça de mestre de capella a Forcada¹¹. Tanmateix, i com a dada addicional, podem afegir que en aquest breu i polèmic afer exercí interinament com a mestre de capella Isidre Serrada¹².

A la fi, però, el capítol resol tornar acceptar a Jaume Forcada com a mestre de la Seu. Però ara se li detallaran una sèrie d'obligacions específicament per a ell. En efecte, a l'encapçalament de les obligacions surt el seu nom d'una manera explícita:

Nota del que deu observar lo mestre de Capella Jaume Forcada¹³.

La qual cosa ens fa suposar que es tractava d'una *conditio sine qua non* per seguir com a mestre de capella.

Les Actes Capitulars de la Seu d'Urgell ens documenten l'estada de Jaume Forcada a l'esmentada catedral fins al 1706¹⁴. Després de dos anys sense un mestre de capella titular, el 1709 Gabriel Argany accedeix al càrrec¹⁵.

II. Les obligacions del mestre de capella

Tota la indagació anterior ens ha permès situar el document a estudi, i apuntar-ne les causes que l'originaren.

Així doncs, el contingut de les obligacions, que el capítol de la Seu d'Urgell imposa al mestre de capella Jaume Forcada, conté un conjunt de normes —recollides en dotze clàusules— que pretenen regular alguns aspectes de la funció del mestre de capella. Aquests aspectes es poden concretar bàsicament en tres punts: compondre, interpretar i ensenyar.

La segona clàusula ens explicita clarament que el mestre de capella ha de compondre a l'any una *Missa Solempne* i un *Magnificat*. De fet, la creació d'obres musicals és un deure primordial de tot mestre de capella¹⁶.

10. PAVIA, J., Ídem.

11. ACU Resol. Cap. (1698-1749), reg. núm. 1023, f. 64r-70r.

12. ACU Resol. Cap. (1698-1749), reg. núm. 1023, f. 59r.-62v.

13. ACU Resol. Cap. (1698-1749), reg. núm. 1023, f. 72v.

14. ACU Resol. Cap. (1698-1749), reg. núm. 1023, f. 153r.-155v., aquesta foliació ens dona el darrer any d'estada a la Seu d'Urgell de Jaume Forcada com a mestre de capella.

15. ACU Resol. Cap. (1698-1749), reg. núm. 1023, fol. 181v. i 185v.

16. Cf. RIFÉ, J., «Els Estatuts de la Capella Musical de la seu de Vic, any 1733. Comparació amb les Ordinacions de la seu de Girona, any 1735, i les de la seu de Tarragona, any 1747», *Recerca Musicològica*, núm IX-X (1989-90), ed. UAB-IDIM, Bellaterra, 1992, p. 359-365. Vegi's també a HERAS, A., «La instauració del Magisteri de cant de Sant Pere de Figueres a les primeries del segle XVII», *Recerca Musicològica*, núm. I (1981), ed. UAB-IDIM, Bellaterra, 1981, p. 203-212.

Recordem que la *Missa* i el *Magnificat*, igual que els oratoris, eren obres que implicaven una gran solemnitat i per tant llur factura necessitava un cert temps —tant pels requeriments instrumentals i vocals com pel llenguatge compositiu—. Això no passava amb els villancets, els quals requerien una producció quasi immediata en funció de les festes i les celebracions anyals —Corpus, Nadal, verge Maria, verges i sants locals, etc.—, i consegüentment llur factura depenia de les disponibilitats instrumentals i vocals del moment. Així doncs, les obres que ens especifica el document donaven prestigi a la catedral o a l'església que les promocionava, malgrat que aparentment fossin creades *ad maiorem gloriam Dei*. Tanmateix, recordem que una de les diades assenyalades on se celebrava la Missa Solemne arreu de les catedrals i esglésies era el *Corpus Christi*. En efecte, el nostre document així ho palesa¹⁷. I també val a dir que, ja el 1584 —iniciis del barroc—, trobem testimonis de contractes de dos músics per a la processó de Corpus de la Seu d'Urgell¹⁸. Aquesta documentació avala, una vegada més, la idea que la Contrareforma afiançava el seu poder tot instruint i impactant, a través de la pedagogia de l'espectacle sonor. I, ultra consideracions teologicoreligioses, l'esmentat espectacle era plenament concomitant amb la solemnitat de l'estètica barroca.

La interpretació, normalment per mitjà d'un instrument polifònic —orgue, clavicèmbal, arpa, etc.—, era un costum habitual en els mestres de capella¹⁹. Una altra de les escomeses interpretatives del mestre de capella era la de cantar a cant pla o a cant d'orgue diverses parts de la Missa —introïts, etc.— i de les Hores Canòniques —salmes, responsoris, etc.—²⁰. En el nostre document la tercera clàusula ens indica que a Jaume Forcada se li obligava a *cantar a contrapunt los introïts de las Missas Solempnes*. És a dir, es tractava d'interpretar polifònicament la introducció a l'*Ordine Missae*. Aquest punt ens posa de manifest la pervivència i la importància de l'*stile antico* palestrinià

17. ACU (Arxiu Capítular de la Seu d'Urgell) Resol. Cap. (1698-1749), reg. núm. 1023, f. 72v-73r.

18. MADURELL, J.M., «Documentos para la historia de maestros de capilla, infantes de coro, maestros de música y danza y ministriles en Barcelona (siglos XIV-XVII)», *Anuario Musical*, vol. III, IEM del CSIC, Barcelona, 1948, p. 223-224.

19. RIFÉ, J., op. cit., a la transcripció del document, p. 364, se'n explica que el mestre de capella de la seu de Vic —l'any 1733— tenia «[...] l'obligació d'exercitar lo tocar l'arpa [...]». A més, ocasionalment, el mestre de capella assumia les funcions d'organista; vegi's en aquest sentit les mateixes resolucions capitulars de l'ACU Resol. Cap. (1698-1749), reg. núm. 1023, f. 3v; el mestre Isidre Serrada constava com a mestre de capella i organista de la Seu d'Urgell el 1698. Recordem que l'època en què se circumscriu el nostre document pertany al barroc, i és en aquest període on es palesa la presència omnimoda del baix continu, el qual necessitava el requeriment, com a mínim, d'un instrument polifònic.

20. Vegi's RIFÉ, J., «Les ordinacions de la capella de música de la catedral de Girona. Any 1735», *Recerca Musicològica*, núm. VI-VII (1986-87), ed. UAB-IDIM, Bellaterra, 1988, p. 169. Vegi's també a HERAS, A., op. cit., p. 207-208.

al llarg del barroc²¹. En efecte, recordem que on s'emprava sovint la textura contrapuntística era bàsicament a les obres de text llatí²².

El prestigi de la capella de música era prou important com perquè, a més, sortís fora del recinte de la catedral per tal d'oferir els seus serveis. Aquesta funcionalitat de la capella queda recollida en les clàusules set, vuit i nou, on s'especifica que per *cantar fora de la Cathedral* es necessita la *licència del sobrestant de la capella*. Aquest *sobrestant* suposem que es tractava d'un canonge encarregat de l'administració de la capella de música²³.

El darrer aspecte interessant d'assenyalar és la dimensió pedagògica del mestre de capella²⁴. Aquesta està explicitada principalment en les clàusules primera i quarta. Així, el mestre de capella té obligació d'ensenyar *Cant pla* i *Contrapunt*²⁵. Però també, a la clàusula deu, se'ns especifica que, a part de l'ensenyament de la música, el mestre de capella ha d'ensenyar als *preverens* — escolans — a *llegir y escriurer*.

A tall de conclusió podem dir que aquestes obligacions són similars a les d'altres catedrals²⁶, la qual cosa ens corrobora un cert denominador comú en

21. El concepte *d'style antico* (polifònic), que neix el s. XVII com a contraposició de *l'style moderno* (de caire homòfon), pressuposava una música modal, hexacordal, a capella, amb contrapunt imitatiu i amb funcionalitat litúrgica. Vegi's BUKOFZER, M., *La Música en la època Barroca. De Monteverdi a Bach*, Alianza Editorial, colec. Alianza Música núm. 30, Madrid, 1986, p. 1920.
22. Caldria matisar, això no obstant, que Jaume Forcada pertany ja a un període on s'esdevé l'inici, tal com ho explicita F. BONASTRE a ídem, «[...] del procés d'amalgama entre els diversos estils: l'eclesiàstic, el camerístic i el teatral, així com entre les dues pràctiques: el contrapunt i la monodia acompanyada [...]». Tot i així, l'estil contrapuntístic encara es demanava com a exercici d'oposicions a mestre de capella a les darreries del segle XVIII; vegi's en aquest sentit QINONES, M.A., *Joaquín Tadeo de Murguía (1759-1836)*, Universidad de Málaga, Málaga, 1987, p. 147-149.
23. Cf. RIFÉ, J., «Els Estatuts de la Capella Musical de la Seu de Vic, any 1733. Comparació amb les Ordinacions de la Seu de Girona, any 1735, i les de la Seu de Tarragona, any 1747», *Recerca Musicològica*, núm. IX-X (1989-90), ed. UAB-IDIM, Bellaterra, 1992, p. 362.
24. Aquesta funció pedagògica del mestre de capella era usual i obligatòria a la majoria de catedrals i esglésies. Tant és així, que normalment el mestre de capella convivia amb els escolans, procurant-los aliments, roba i medicines; vegi's en aquest sentit RIFÉ, J., «Les ordinacions de la capella de música de la Catedral de Girona. Any 1735.», *Recerca Musicològica*, núm. VI-VII (1986-87), ed. UAB-IDIM, Bellaterra, 1988, p. 166.
25. El contrapunt, a part de ser cantat com a textura polifònica, esdevenia una part clau per a l'ensenyament de la composició. En efecte, els tractadistes de l'època situaven el contrapunt en un capítol juntament amb la composició. Vegi's al respecte NASSARRE, P., *Fragments Musicos...*, vol. I, ed. facsímil del 1700, Instituto Fernando el Católico (CSIC), Zaragoza, 1988, p. 64-65. Vegi's, així mateix, LEON TELLO, F.J., *La Teoría española de la Música en los siglos XVII y XVIII*, Instituto Español de Musicología (CSIC), Madrid, 1974, p. 32 (cita a Andrés Lorente); aquesta és una de les moltes planes que es poden posar com a exemple del pensament dels teòrics.
26. Cf. amb els estudis que ens han servit de punt de referència: MADURELL, J.M., «Documentos para la historia de maestros de capilla, infantes de coro, maestros de música y danza y ministriles en Barcelona (siglos XIV-XVIII)», *Anuario Musical*, vol. III, IEM del CSIC, Barcelona, 1948; MADURELL, J.M., «Documentos para la Historia de Maestros de capilla, organistas, órganos, organeros, músicos e instrumentos (siglos XIV-XVII)», *Anuario Musical*, vol. IV,

el funcionament de les capelles musicals al llarg dels segles XVII i XVIII. Amb tot, val a dir que si en altres seus les clàusules naixien per paliar conflictes entre els instrumentistes i el capítol o simplement sorgien com a document jurídic que regulava el naixement d'una nova capella musical²⁷, el nostre document ens ha mostrat una original peculiaritat en el fet que es creés per tal de solucionar certes irregularitats del mestre de capella Jaume Forcada.

IEM del CSIC, Barcelona, 1949; PAVIA, J., «Documents per a la història de les capelles de música de Barcelona, aa. 1763-1820.», *Anuario Musical*, vol. XXXVII, IEM del CSIC, Barcelona, 1982; BONASTRE, F., «La Capella Musical de la Seu de Tarragona a mitjan segle XVIII.», extracte *Boletín Arqueológico*, época IV, Fasc. 133-140, anys 1976-1977, Real Sociedad Arqueológica Tarraconense, Tarragona, 1979; HERAS, A., «La instauració del Magisteri de cant de Sant Pere de Figueres a les primeries del segle XVII», *Recerca Musicològica*, núm. I (1981), ed. UAB-IDIM, Bellaterra, 1981; RIFÉ, J., «Les ordinacions de la capella de música de la Catedral de Girona. Any 1735.», *Recerca Musicològica*, núm. VI-VII (1986-87), ed. UAB-IDIM, Bellaterra, 1988; VILAR, J.M., *La Música a la Seu de Manresa en el segle XVIII*, Centre d'Estudis del Bages, Manresa, 1990, p. 32-40; RIFÉ, J., «Els Estatuts de la Capella Musical de la Seu de Vic, any 1733. Comparació amb les Ordinacions de la Seu de Girona, any 1735, i les de la Seu de Tarragona, any 1747», *Recerca Musicològica*, núm. IX-X (1989-90), ed. UAB-IDIM, Bellaterra, 1992.

27. Vegi's a HERAS, A., «La instauració del Magisteri de cant de Sant Pere de Figueres a les primeries del segle XVII», *Recerca Musicològica*, núm. I (1981), ed. UAB-IDIM, Bellaterra, 1981, p. 203-212.

APÈNDIX DOCUMENTAL

Die 11 Predictorum Capitulum Paschale Convocantes

Convocato etc In quo etc omnes Iam dicti fuit resolutum que se admetie a Jaume Forcada per mestre de Capella ab les limitacions que estan continuades en lo paper següent.

Nota que deu observar lo mestre de Capella Jaume Forcada.

Obligacions te lo Mestre de Capella ().

Primo te obligació de assistir al Cor cada dia una hora antes de vespres per ensenyar de Cant pla menos los dies festius y los dies que faltava lo sobrestant de Capella lo puga fer multar de un sou.

Item te obligació cada any de compondrer una Missa Solempne y un Cantich de Magnificat.

Item te obligació de cantar a contrapunt los Introhits de las Missas Solempnes de las quatre festes anyals y la del Corpus Christi y Sant Armengol y San Od.

Item te obligació de ensenyar Contrapunt a qualsevol dels Musichs y Cantors que vulla apendre o perfisionarse de Contrapunt.

Item te obligació de tenir tota la octava de Corpus tres quarts antes de vespres y tres quarts després de vespres si esta [tocant].

Item qualsevol querela o queixa que tinga dels oficials tocant a la Capella en cas que siga digna de remediarse accedira al sobreestant de la Capella privatiu a qualsevol altre.

Item que los Preveners tinga en bona custodia ab igualtat aixi en la ensenjança com en lo demes y que lo poder anar ells a cantar fora de la Cathedral sie ab llicencia del sobreestant de la Capella.

Item que anant a cantar la Capella aixis en la Pietat com fora de la Cathedral no puga deixar de anari sent beneplacit del sobrestant de la Capella.

Item que quan voldran Musica los [Bas...] se dega observar lo mateix que en el precedent Capítol.

Item que sens faltar a la ensenyansa de cant y musica ensenyi als preveners de llegir y escriurer.

Item que prenga en inventar todas las obras y papers de Musica que son desta Iglesia y que entregue una copia del dit inventari als Arxivers de Scriptures.

Item que en tot lo demes se dega conformar si y conforme an practicat sos antecessors.